

De grijsaard van Kortenhoeft

Tekst en foto's
Gait L. Berk

Aandacht voor het karwei.

NOG niet zo lang geleden voer op de Wijde Ee een oude schuit, die een poosje ruim liep zonder iemand aan het roer. „Werk van een oude vakman”, dacht ik; de schipper had zeker even iets anders te doen en dacht ouderwets, dat de anderen wel even zouden uitwijken. Maar niks, geen drie minuten later priemt hem een huurboot in de midscheeps. Komt me de verloren stuurman aan dek rennen, een hoogbejaard man met een spierwitte golfbaard, die de boosdoener gladweg de huid begint vol te schelden: „Lelijke ouwe Sinterklaas; kan je niet uitkijken, lelijke ouwe Sinterklaas!!”

Dat lag hem zeker uitermate vers in het geheugen, bovenop voor het grijpen, zozegd. Blijkbaar kreeg hij het zelf vaak te horen. En toch eigenlijk, de oude schuiten en de oude baarden, die horen zo bij elkaar. Op de werven, waar ze die schuiten maakten of opteerden, daar vooral zag je zulke baasjes, knoestig als eikebomen, en de baard kwam er volkomen wetmatig uit voortgewoekerd. Die mannen scharrelden meestal rond of ze iets zochten, of ze nooit echt werkten. Toch was de boel klaar op het afgesproken tijdstip.

Maar die typen worden zeldzaam, ze sterven uit als schokkerschuiten — waar af gaat en niet bijkomt . . . Wél ben je verbaasd, als je in Kortenhoeft, bij een jachthaven met de mondaine naam van „the Anchorage”, nog zo'n figuur ziet stappen. Maar je verbazing is al minder groot, als je ziet, dat hij op weg is naar een groep

oude schepen: botter, tjalk, pluut en schouw, die liggen daar in een hoek bijeen. Dan stijgt de verbazing weer subiet als je hem achterna loopt. Niet om wat hij uiteindelijk gaat doen (gewoon schilderen), maar omdat hij helemaal geen oud baasje is!

De man in kwestie is Piet Dekker, inderdaad de sloopstimmerman hier en een goeie ook (en daarom kan-ie óók schilderen), maar hij is nog geen dertig jaar. Wie u daar bezig ziet is bij nadere beschouwing een jonge, rechte kerel, al heeft hij daarbij volkomen de habitus (lees haar-bitus) van de oude pikbroeken (en de pikbroek zelf heeft-ie ook aan). Dat zijn weelderige lokken zo bij het witte af blond zijn, dat draagt alleen maar tot de illusie bij — of illusie?

Toen Piet als jongen eens in Kortenhoeft kwam logeren en zag hoe de vervenershuisjes daar bij elkaar hurkten aan de vaart en de laatste vissers en rietsnijders daar zwierven tussen de windbegroeiende legakkers, over trekpaten en plassen, toen kwam hem dat voor als het ware leven. Het water greep hem en met een schouwtje trok hij er op uit zo vaak hij de gelegenheid kreeg, bij winter en bij zomer. Hij begeerde de waterwereld te kennen met alles er op en er aan en hij werd het nooit zat.

Vanzelfsprekend bleef hij niet op de Kortenhoeftse plassen. Met zijn tjotter ging hij naar Friesland en met zijn Vollenhovense bol langs de Zuiderzeehavens en zo meer. Overal wist hij te genieten van stads- en landschapsschoon, maar vooral neusde hij

bij de werven en de schepen. De schepen, dat waren de sleutels tot de waterwereld, de meesterstukjes van oud, rondborstig vakmanschap. De schepen, daar ging zijn leven heen. Al gauw was hij op een jachtwerf in de leer; maar voor zijn pleziervaart nam hij een botter.

Het werd allemaal wel steeds groter en zwaarder bij Piet, zoals u ziet, maar hij werd zelf ook steeds groter en zwaarder. Hij is een boom van een kerel geworden en het is geen wonder, dat hij houdt van zwaar werk en van zwaar spul, zoals ze dat vroeger wisten te maken en nu immers niet meer. Het moet zwaar en klassiek zijn bij Piet, anders vindt hij er niks aan. Vroeger bouwden ze de dingen opdat ze zo lang mogelijk meegingen; tegenwoordig om ze na een paar jaar te vervangen. Dat is Piet alsof de mensen het werk hunner handen van te voren al verloochenen en dat is hem een doorn in het oog.

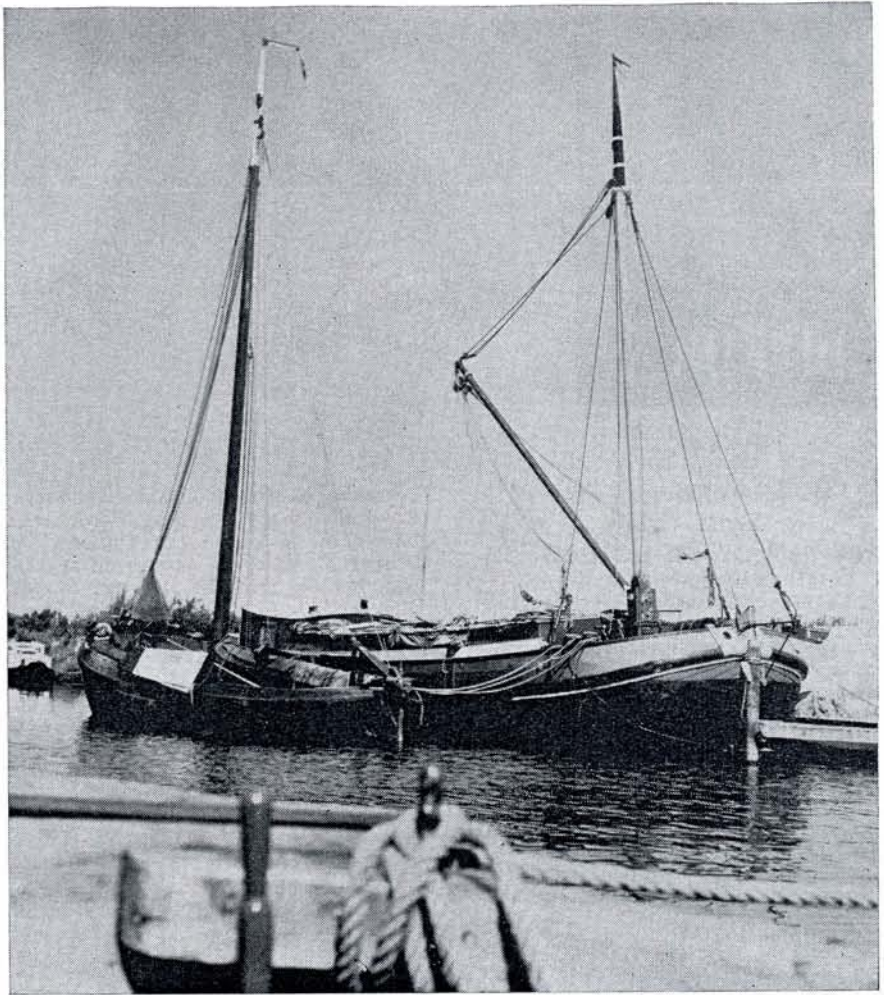
„Maar geloof je niet”, zeg ik, „dat een f.d. in zijn soort een even goed schip is als een botter?” „Welnee”, zegt Piet, „zo'n licht ding loopt altijd. Maar een zwaar schip als een botter zo te maken dat hij loopt, dat is de kunst!” Dan begint hij te vertellen, hoe ze dat deden, die kunstenaars van toen, en waarom alles er aan zit en waarom zus en zo gevormd. Het is werkelijk verbazingwekkend wat hij er van afweet, zo jong als hij is. Alle mogelijke rond- en platbodems kent hij, groot en klein, plus het gebruik dat ervan gemaakt werd. Zulke schepen opsporen en kopen, restau-

... oude schepen in een hoek
bijeën.

reren en verkopen, dat is zijn werk zoals hij het ziet. Alleen dat laatste, dat verkopen, dat doet hij niet met plezier, „want ik hecht erg aan een schip”.

Die opmerking stempelt hem tot iemand van vroeger. Er was een tijd, dat een schip niet slechts een gebruiksvoorwerp was of een min of meer oneconomisch speeltuig voor de weekenden, maar een haast levend ding, waar je mee leefde. Met een schip was je niet op het water, maar in een water-atmosfeer, tussen de luimen van weer en wind, in een verstandhouding met de natuur. Dat gold tot op zekere hoogte evenzeer voor de vissers en de schippers als voor de watersportmensen van de oude stempel. Zij die die mentaliteit nog hebben wortelen in een tijd, die al haast voorbij is.

Het lijkt erop, of Piet bij het scheiden van de markt de levenshouding en het weten van die oude watercultuur als een spons in zich heeft opgenomen. Men kan dus in gemoede wel zeggen dat hij geen 30 maar 300 jaar is — geen wonder dat zijn witte baard zo welig groeit: hij is als oud werfbaasje geboren. En hij leeft het bijbehorende leven, niet eens zo zeer uit overtuiging als wel als iets vanzelfsprekends. Zijn botter is niet

te koop en hij woont op zijn tjalk met Ronnie, de jonge vrouw, die hij kortgeleden lopend naar de kerk heeft geleid.

In hun roef, die smaakvol is be-timmerd met mahonie en afgewerkt met snijwerk in eiken, waar de pe-

troleumlamp hangt tegenover de schouw, daar is altijd tijd voor een praatje en brengen koffiekkan en koek-trommel nog onophoudelijk de gaven der gastvrijheid. Mogelijk is dat alles voor velen uwer te romantisch, voor anderen misschien zinloos in de tijd van vandaag. Piet laat het aan anderen over daar een probleem van te maken. Hij voelt, dat het zo goed is en hij is zo bar ouderwets, dat hij vindt dat het goede gedaan moet worden en het slechte gelaten.

De oude Sinterklaas zelf dacht er net zo over als deze Pieterbaas.

„Dat lichte spul, daar hou 'k niet van!”